

de dingen om je heen

werden opgezadeld. Daar heb ik nooit last van gehad, gelukkig. Mijn ouders waren zelf van huis uit al vrijzinnig. Mijn grootvader was katholiek maar heeft toen hij nog jong was gekozen voor de remonstrantse kerk. Die vrijzinnigheid zit dus in mijn genen. Heerlijk, zo'n opvoeding! Af en toe denk ik ook wel eens: wat truttig eigenlijk. Maar nee hoor, ik ben er blij mee!

Gelukkig worden

'Overigens, ik ben dan wat je noemt 'vrij' opgevoed, maar 'vrij' betekent natuurlijk niet: 'vrijblijvend'. We leerden om zorgvuldig met elkaar om te gaan, om respect te hebben voor elkaars anders-zijn. En zo is er gelukkig ook gereageerd op mijn mededeling dat ik niet op meisjes viel maar op jongens. Mijn vader zei toen: 'Ik wist het al heel lang.' Ik zei: 'Dat had u dan wel eens kunnen zeggen, dat had me een hoop getob gescheeld!' Maar hij antwoordde: 'Nee, dat moest je zelf uitzoeken. En als het mis gegaan was, hadden we wel ingegrepen.' En mijn moeder zei: 'Onze lieve Heer heeft iedereen het recht gegeven om gelukkig te worden.' Dat was het hele gesprek. Toen ik met Frank thuiskwam, bleek het enorm te klikken tussen hem en mijn vader. Nee, ik ben ook wat dat betreft zó met mijn neus in de boter gevallen. Dat merkte ik pas goed toen ik in Amsterdam kwam wonen en hoorde hoe anders dat bij leeftijdgenootjes thuis was gegaan. En nog hoor ik binnen het pastoraat verhalen... Ongelofelijk. Je laat je kind toch nooit uit je genade vallen? Wat is dat nou voor kul? Het zijn toch je vader en je moeder?! De problemen die sommige ouders met de homoseksualiteit van hun kinderen hebben, komen toch vaak voort uit het geloof. Ik heb ten einde raad het boek 'Eenling is geenling' geschreven, over bijbel en homoseksualiteit. Dat boek is in de rechtervleugel van de kerk het beste ontvangen. Ik verwijs er ook altijd naar als ouders of kinderen me brieven schrijven met de vraag of bijbel en homoseksualiteit samen kunnen gaan.'

'Het komt wel goed'

Is het geloof dat Jos Brink met z'n opvoeding heeft meegekregen in de loop van zijn leven veranderd? Jos: 'Nee, eigenlijk niet. Maar 'geloof' is ook zo'n rekbaar begrip. Ik heb een Godsbesef, en dat is eigenlijk al iets waarover je niet praten kunt. Het feit dat we de Eeuwige 'God' noemen, is al een begrenzing. Het gaat zo ver buiten ons bevattingvermogen dat je het niet eens een naam mag geven. Ik vind die oude joodse naam JHWH: 'Ik die ben' of 'Ik zal er zijn' eigenlijk het mooiste. Die naam komt heel dicht bij dat remonstrantse gevoel, bij het besef van een alomtegenwoordige. Dat is dus een Godsbesef, een basis van liefde, vertrouwen, barmhartigheid en: 'het komt wel goed'. Bij God heb ik nooit associaties met het kwaad. Je moet de dingen goed scheiden. Het zou toch heel willekeurig zijn als er een God zou zijn die een kind laat verdrinken of die jou botkanker geeft en aan een ander AIDS. Iets is nooit een straf van God. Kul! Toen Frank ernstig ziek werd, werden we erg met onze eendigheid geconfronteerd. Iemand vroeg of ik daardoor misschien minder was gaan geloven. Het idee, zeg! Ik bid wel, maar ik heb nooit gebeden: 'Wil je Frank beter maken?'. Dat kan namelijk niet! Als de Eeuwige dat zou kunnen, dan zou Hij (of Zij, of Het) dat wel doen. Het is een kwestie van optellen en aftrekken. Je moet durven scheiden.' En is God dan juist niet dichterbij gekomen in zo'n moeilijke periode? 'Nee,' antwoordt Jos Brink, 'wat er is, kan niet dichterbij komen. Ik hoef ook geen extra deurtje voor God open te doen, want er zitten bij mij geen deuren. God is er. Het enige wat je misschien mag ervaren is dat de kracht en de moed om door te gaan versterkt worden door het besef van liefde. Je krijgt kracht onder je vleugels. Je móet vliegen. Het lijden is een mysterie. Maar dat is de liefde ook. En dat vind ik het aardige van wat uit de bijbel opstijgt: het is nooit of, maar altijd en-en, en-tòch. Als er nare dingen zijn, is er altijd een opening. Lees de psalmen maar, en Job.'

Maria afstoffen

'Of ik bepaalde rituelen gebruik? Ja, ik heb een Maria-beeld op mijn studeerkamer staan. Ik heb wat met haar. Die hele katholieke kerk is zo'n mannaangelegenheid en dan neemt een vrouw als Maria toch opeens een heel belangrijke plaats in. Die vrouw heeft ongelofelijk veel moeten meemaken. Dat vind ik bijzonder. En wat ik verder met haar heb?' De relativiserende Jos komt weer om de hoek kijken: 'O, ik stof haar af, zo nu en dan, en ik zeg haar elke morgen hartelijk gedag. En verder brand ik er devotielichtjes voor, maar eigenlijk alleen voor triviale dingen. Voor een première ofzo. Niet voor Frank. Dat doen andere mensen voor ons. Andere rituelen die vroeger thuis gedaan werden, waren natuurlijk de kindergebedjes en het bidden van het Onze Vader en het Arminiusgebed. Later ben ik me wel gaan afvragen of je nu per se iedere dag voor het aan tafel gaan het Onze Vader moet bidden want dat wordt dan weer zo'n formule. En daarbij: ik heb een vak waar eigenlijk nooit aan tafel gegaan wordt. Je eet altijd even vlug-vlug tussendoor.'

Het Vermoeden

De manier waarop Jos Brink het geloof is bijgebracht, beveelt hij van harte aan bij wie nu voor deze taak staan. 'En,' zegt hij, 'wat ik ook heel belangrijk vind is dat je je kinderen niet alleen in je eigen traditie moet opvoeden maar ook in de traditie van anderen. Andere mensen gaan weer op hun eigen manier met het Vermoeden om. We leven in een multiraciale samenleving. Uiteindelijk hebben we het allemaal over hetzelfde mysterie, dat wel. Ik denk dat je daar je kinderen de ogen voor moet openen. Dat lijkt me een hele verrijking. En dan vinden ze ook niets meer gek. Dan leren ze elkaars anders-zijn waarden. En het credo hè, het credo van mijn moeder. Dat zouden ouders van nu ook aan hun kinderen door moeten geven. Proberen God te ontdekken in alles om je heen. Nou, dan valt er een hoop te ontdekken hoor. Daar is een leven niet lang genoeg voor.' ■